

We zijn er nog! Samenwerkende kerken over een nieuwe invulling van barmhartigheid
Wim van Ree

‘Gun iedereen een menswaardig bestaan’

De kerk is er nog, is de belangrijkste boodschap uit de lezing van Wim van Ree. Beter gezegd: de kerk is er weer. Want waar het tot halverwege de jaren zestig de gewoonste zaak van de wereld was dat de kerk een relevante rol vervulde in de samenleving – de diaconie zorgde voor maatschappelijk werk, gezinszorg en kindverzorging –, met de komst van de verzorgingsstaat verloor zij haar taken. Kerk en samenleving groeiden uit elkaar en kwamen min of meer met de rug naar elkaar te staan.

Dat bleek bijvoorbeeld in 2005, toen de kerk zich verzette tegen de komst van grote gokhallen in Zwolle. Dat deed ze omdat ze de nadelige gevolgen van gokken kent. Maar de burgemeester van Zwolle suggereerde dat ze zich niet met de discussie moest bemoeien. Er bestond immers zoiets als een scheiding tussen kerk en staat?

Inmiddels is het tij gekeerd, constateert Van Ree. De gemeente waardeert de belangeloze inzet van kerken en diaconieën. Een belangrijke katalysator voor die waardering was de noodopvang van vluchtelingen in de IJsselhallen.

De diaconie keert langzamerhand terug in haar oorspronkelijke rol in de samenleving. Ze is op allerlei gebieden actief. Zo bestaat er een groep die kerstpakketten verdeelt onder armen. Er is de Stad dialoog Zwolle-armoedevrij, waarin allerlei organisaties participeren die affiniteit hebben met armoede.

Er is de Adoptiegroep, die politici twee keer per jaar op huisbezoek laat gaan bij mensen die verstrikt zijn geraakt in de regelgeving van de overheid of die niet kunnen deelnemen aan de samenleving door het beleid van de overheid. Zij leven in financiële of sociale armoede en krijgen de kans hun verhaal te vertellen. De politici mogen alleen luisteren en vragen stellen. Dat zorgt ervoor dat ze zich ervan bewust worden wat hun beslissingen voor effect hebben op gewone burgers.

Dan is er nog Hart voor Zwolle, een netwerk van jongeren die mensen helpen die zelf geen netwerk hebben. Er zijn de koffie-ochtenden in Pierik die eenzame buurtbewoners met elkaar in contact brengen. En er is het Pierikse initiatief om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen. Zo kunnen de speeltuinvereniging en de voetbalclub jongeren gebruiken om werkzaamheden te verrichten op hun terrein. De jongeren doen er werkervaring mee op en hebben bovendien een zinvolle dagbesteding.

Een kloof die de kerk ziet ontstaan is die tussen vluchtelingen en mensen met een uitkering. Van Ree verhaalt over een vluchtelingengezin dat tienduizend euro ontving voor de inrichting van zijn nieuwe woning. En over een bestandsmoeder met reumatische klachten die honderd euro ontving voor een nieuw matras.

De kerk wil bereiken dat mensen weer mens worden en opnieuw een gevoel van eigenwaarde krijgen. Ze wil voorkomen dat éénrichtingsverkeer ontstaat. Het gaat om wederkerigheid; iedereen heeft immers iets te bieden. De kerk vindt het essentieel om mensen op eigen benen te laten staan. Ze moeten niet afhankelijk worden. Afhankelijkheid is niet menswaardig. Het vergroot de kloof tussen bevolkingsgroepen.

De lezing van Wim van Ree is tijdens het congres vervallen. Een samenvatting wordt u nu alsnog op schrift aangeboden.